

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Економіко гуманітарний інститут.

Факультет економіки та управління

(повне найменування інституту, факультету)

Фінанси, банківська справа та страхування

(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної магістерської роботи

магістр

(ступінь вищої освіти)

на тему Прогнозування імовірності банкрутства та розробка
програми запобіжних заходів суб'єктів господарювання

Виконав: студентка 2 курсу, групи ФЕУз-118м
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма (спеціалізація)

Фінанси і кредит

Кобиляцька Т.А.

(прізвище та ініціали)

Керівник

Олійник Т.О.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

Шаботенко П.А.

(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя

2019 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
 (повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут, факультет ЕГТ, ФЕУ
 Кафедра Фінанси, банківська справа та страхування
 Ступінь вищої освіти магістр
 Спеціальність 072, Фінанси, банківська справа та страхування
(код і найменування)
 Освітня програма (спеціалізація) Фінанси і кредит
(назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри К.Е.Н., доцент
Щаров С.В.
 « 10 » грудня 20 19 року

ЗАВДАННЯ
 НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

Кобилецької Тетяни Анатоліївни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Прогнозування імовірності банкрутства та розробка програм заоблітних заходів суб'єктів господарювання
 керівник проекту (роботи) Олійник Тетяна Олександрівна, к.е.н. доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від « 01 » 11 20 19 року № 361

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____
 3. Вихідні дані до проекту (роботи) Форми фінансової звітності ПАТ «Мотор Сіг» за 2014-2018 роки

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. Теоретико-методологічні підходи до визначення банкрутства підприємства, 2. Діагностика та аналіз прогнозування банкрутства кед підприємств ПАТ «Мотор Сіг», 3. Формування системи заоблітних заходів, направлених на запобігання банкрутства підприємства, 4. Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Рис. 1.1. - Основні причини, види та наслідки банкрутства,
Рис. 1.2. Показники рентабельності підприємства
Таблиця 1.1. Горизонтальний аналіз за 2014-2018 рр.
Таблиця 1.2. Вертикальний аналіз за 2014-2018 рр.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	прийняв виконане завдання
1	Олійник Т. О. к. е. н. доцент		
2	Олійник Т. О. к. е. н. доцент		
3	Олійник Т. О. к. е. н. доцент		
4	Муравель С. М.		
Нормоконтроль	Чередишечко М. О.		

7. Дата видачі завдання « _____ » _____ 20__ року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1.	Збір матеріалу на проектування	03.09.2019	
2.	Групування та аналіз зібраного матеріалу, Уточнення завдань на проектування.	04.09.19 - 06.09.19	
3.	Виконання теоретичної частини роботи	09.09.19 - 19.09.19	
4.	Виконання графічної частини роботи	20.09. - 04.10.19	
5.	Написання та оформлення дипломної магістерської роботи	08.10.19 - - 11.11.19	
6.	Перевірка роботи керівником, консультантами	12.11.19 - 18.11.19	
7.	Попередній захист роботи	19.11.2019.	
8.	Переплітання, оформлення дипломної магістерської роботи	13.12.2019.	
9.	Захист роботи у ЕК.	18.12.2019	

Студент(ка)

(підпис) Кобилецька Т. А.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

(підпис) Олійник Т. О.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кобиляцька Т.А. **Прогнозування ймовірності банкрутства та розробка програми запобіжних заходів суб'єктів господарювання.** – Дипломна магістерська робота.

Дипломна магістерська робота зі спеціальності 072 магістр фінансів, банківської справи та страхування. – Кафедра фінанси, банківська справа та страхування, освітня програма – Фінанси і кредит, Національний університет «Запорізька політехніка», 2019.

Магістерська дипломна робота присвячена розробці теоретико-методологічних підходів та практичних рекомендацій ймовірності банкрутства та розробки програми запобіжних заходів.

Розглянуті питання економічної сутності банкрутства підприємств, його причини та наслідки. Досліджено методологічні підходи прогнозування та визначення ймовірності банкрутства підприємства. Проаналізовано законодавчу базу та основні положення з банкрутства підприємства.

Проведено комплексний аналіз і надано оцінку фінансового стану ПАТ «Мотор Січ», проаналізовано фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність, рентабельність підприємства. Визначено ймовірність настання банкрутства.

Було розроблено стратегічні напрями підвищення ефективності діяльності підприємства, запропоновано комплексну систему попередження, прогнозування та запобігання банкрутству та розроблена антикризова програма.

Ключові слова: АНАЛІЗ, БАНКРУТСТВО, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, РИЗИКИ, МЕТОДИ, ЙМОВІРНІСТЬ БАНКРУТСТВА, АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ, СТАБІЛЬНІСТЬ.

ANNOTATION

Kobyliatska T.A. Bankruptcy probability forecasting and the business contingency prevention program development - Master's thesis.

Master's degree in specialty 072 Master of Finance, Banking and Insurance.
- Department of Finance, Banking and Insurance, Educational Program - Finance and Credit, National University of Zaporizhia Polytechnic, 2019.

The master's thesis is devoted to the development of theoretical and methodological approaches and practical recommendations for the probability of bankruptcy and the development of a preventive measures program.

Issues of economic essence of bankruptcy of enterprises, its causes and consequences are considered. Methodological approaches to forecasting and determining the probability of bankruptcy of an enterprise are investigated. The legal basis and the main bankruptcy provisions of the enterprise are analyzed.

A comprehensive analysis was conducted and the financial condition of PJSC "Motor Sich" was evaluated, financial stability, liquidity, solvency, and profitability of the company were analyzed. The probability of bankruptcy has been determined.

Strategic directions of increase of efficiency of activity of the enterprise were developed, a comprehensive system of bankruptcy prevention, forecasting and prevention was proposed and anti-crisis program was developed.

Keywords: ANALYSIS, BANKRUPTCY, FINANCIAL STATEMENTS, SOLVENCY, RISKS, METHODS, BANKRUPTCY PROBABILITY, ANTI-CRISIS MANAGEMENT, SUSTAINABILITY.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	
ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА	13
1.1. Економічна сутність, причини, види та наслідки банкрутства	13
1.2. Методологічні підходи, напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства	21
1.3. Законодавча база та основні положення про банкрутство підприємства	37
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКРУТСТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ПАТ «МОТОР СІЧ»	47
2.1. Характеристика фінансово-господарської діяльності ПАТ «Мотор Січ»	47
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства ПАТ «Мотор Січ»	51
2.3. Аналіз та прогнозування ймовірності банкрутства	93
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАХОДІВ, НАПРАВЛЕНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВУ ПІДПРИЄМСТВА	100
3.1. Удосконалення заходів щодо стабілізації фінансового стану підприємства	100
3.2. Розробка програми антикризового управління для ПАТ «Мотор Січ»	106
3.3. Шляхи підвищення ефективності діяльності ПАТ «Мотор Січ»	117

РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	129
ВИСНОВКИ	148
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	153

Додаток Б. Консолідований звіт про фінансові результати
ПАТ «Мотор Січ»

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

ДСТУ - державні стандарти України;

ЧД(В)Р - чистий дохід(виручка) від реалізації продукції;

НДДКР - науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи;

ПАТ - публічне акціонерне товариство;

ВОК – власні обігові кошти;

СРПР - система раннього попередження і реагування;

МСФЗ – міжнародні стандарти фінансової звітності;

МСБО - міжнародні стандарти бухгалтерського обліку;

НП(С)БО – національні положення (стандарти)бухгалтерського обліку;

П(С)БО - положення (стандарти)бухгалтерського обліку;

ЕОМ - електронно-обчислювальної машини;

ЦЗ - цивільний захист;

Тис. грн. - тисяч гривень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Вікіпедія, <https://uk.wikipedia.org/wiki/Банкрутство>
- 2 Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed20130118#n24>
- 3 Управління фінансовою санацією підприємств : навч. пос. / [Пепа Т. В., Федорова В.О., Кондрашихін А.Б., Андрєєва О.В.] – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 440 с.
- 4 Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс / И.А.Бланк. – К; Ника-Центр Эльга, 2007. – 451 с.
- 5 Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навчальний посібник / О.О. Терещенко. – К:КНЕУ, 2004. – 412 с.
- 6 Пластун О.Л. Визначення сутності поняття «банкрутство» в сучасній науковій літературі / О.Л. Пластун // Вісник ЖДТУ. – 2009 – № 2. – С. 256- 261.
- 7 Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навчальний посібник/ В.І. Гринчуцький Е.Т Карапетян Б.В. Погріщук. – К: Центр учбової культури, 2010. – 304 с.
- 8 Бойчик І.М. Економіка підприємства :навч. посіб. / І.М. Бойчик. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К. : Атіка, 2006. – 528 с.
- 9 Данілов О.Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях: навчальний посібник / О.Д. Данілов, Т.В Паєнтко. – К.: ЦУЛ, 2011. - 256 с.
- 10 Третяк О.Ю. Про проблему банкрутства підприємств / О.Ю. Третяк // Економіка України. – 2000. - № 2. – С. 46-50.
- 11 Ляшенко Г.О. Банкрутство в системі державного регулювання / Г. О. Ляшенко // Науковий вісник. – 2011. – № 1. –308 с.
- 12 Лосєва М.С. Процедура банкрутства – ефективний важіль примусового удосконалення систем управління суб'єктами господарювання /

М. С. Лосєва, Є. А. Ревтюк, В. П. Петренко // Регіональні перспективи (Полтава). – 2009. – № 2. – 291 с.

13 Берест М. М. Критичний аналіз змісту економічної категорії "банкрутство" / М. М. Берест, А. П. Тимошенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – 172 с.

14 Фурман Т.Ю., Прокопович Н.І. «Причини банкрутства та механізми його запобігання на підприємстві». – Економічні науки. – 2008. – № 10.

15 Копилюк О.І., Штангрет А.М. Фінансова санація та банкрутство підприємств. – Львів: УАД, 2005. – 152 с.

16 Салига С.Я. «Антикризове фінансове управління підприємством»: Навч. посібник К.: Центр учбової літератури, 2005. – 208 с.

17 Троц І.В. Банкрутство підприємства: підстави, переваги та недоліки / І. В. Троц // Активізація наукових досліджень – 2011 : зб. Матеріали всеукр. наук.- практ. конф., 17 серпня 2011 р. – Миколаїв : Барви України, 2011. – С. 14–16.

18 Кожанова Є.П. Економічний аналіз: [навч. посібн. для самостійного вивчення дисципліни] / Є. П. Кожанова, І. П. Отенко. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2003. – 208 с.

19 Боронос В.Г., Управління фінансовою санацією підприємств [Текст]: навч. посіб. / В.Г. Боронос, І.Й. Плікус, І.М. Кобушко. - Суми: СумДУ, 2010. - 437 с.

20 Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія / О. О, Терещенко – К. :КНЕУ, 2006 – 268 с

21 Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Т98 Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. – Полтава : ПДАА, 2016. – 430 с.

22 Слав'юк, Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Р. А. Слав'юк; Національний банк України, Університет банківської справи. - К. : УБС НБУ: Знання, 2010. - 550 с.

23 Матвійчук А.В. Діагностика банкрутства підприємств / А.В. Матвійчук // Економіка України. – 2010. – № 4. – С. 20-28.

24 Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення М. Ю Аверіна // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 9. – С. 92–100.

25 В.Р. Кобилецький // Онлайн-журнал «Financial Analysis online» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.finalon.com/slovník-ekonomichnikh-pokaznikiv>

26 Фінанси підприємств: підручник / [Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін.]; кер. кол.авт. і наук. ред. проф.А.М.Поддєрьогін. – Восьме вид., перероб. і доп.. – К.: КНЕУ, 2013. – 219 с.

27 Господарське право. Підручник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://adhdportal.com/book_814_chapter_24__1._Ponjattja_bankrutstva.html

28 Пояснювальна записка від 26.02.18 до проекту Кодексу України з процедур банкрутства // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63518

29 Квасницька Р.С. Теоретико-концептуальні підходи до визначення поняття «банкрутство»/ Р.С. Квасницька, І.М. Кордонець // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/9/kordonets.php>

30 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/ukr/profile/>

31 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мотор_Січ

32 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Віницький_Авіаційний_Завод

33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Лубенский_Станкостроительный_Завод

34 Грабовецький, Б.Є. Економічний аналіз : навчальний посібник / Б.Є. Грабовецький. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 85 с.

35 Непочатенко О.О. Фінанси підприємств [текст]: підручник / О.О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук - К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 504 с.

36 Б. М. Литвин, М. В. Стельмах ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ Навчальний посібник Рекомендовано Міністерством освіти і науки України для студентів вищих навчальних закладів «Хай&Тек Прес» Київ–2008

37 Фінансовий аналіз : навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Іващенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 156 с.

38 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/100-vidnosni-pokaznyku-finansovoi-stiikosti>

39 Шершньова З. Є. Стратегічне управління [Текст] : підручник / З. Є. Шершньова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : КНЕУ, 2004. – 669 с.

40 Поляков Б. М. Науково-практичний коментар закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14 травня 1992 р. № 2343-ХІІ в редакції закону України від 22 грудня 2011 р. №4212-VI / Б. М. Поляков // Санація та банкрутство. – 2015.

41 Кредісов А.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю / [А.І. Кредісов, С.М. Березовенко, Г.М. Биков]. – К. : ВІРА-Р, 2002. – 552 с.

42 Геєць І.О. Оцінка та стратегічні напрямки розвитку авіабудування України / І.О. Геєць, Ю.С. Слюсаренко // Стратегія розвитку України. – 2013. – № 1. – С. 47–52.

43 Ареф'єва О.В., Капаруліна І.М. Українське авіабудування: напрями трансформації / О.В. Ареф'єва, І.М. Капаруліна // Інноваційна економіка. – 2013. – № 3. – С. 3–8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/inek_2013_3_2.pdf.

44 Коюда В. О.Управлінські рішення в системі антикризового управління підприємством Електронний ресурс. – Режим доступу http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Bi/2011_1/85-90.pdf.

45 Антикризисное управление : учебник / Под ред. Э.М.Короткова. – М. : Инфра - М, 2000. – 432 с.

46 Гаврилко Т. О. Управління діяльністю підприємства в умовах кризи [Електронний ресурс] /Т. О. Гаврилко, Д. О. Лабунський. – Режим доступу :<http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/viewFile/464>.]

47 Карпунь І. Н. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посіб. / І. Н. Карпунь. – Львів: «Магнолія-2006», 2007. – 418 с.

48 Литвин Б.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Б.М. Литвин, М.В.Стельмах. – К.: «Хай-Тек Прес», 2008. – 336 с.

49 Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 р. № 2343-ХІІ (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12> (дата звернення: 22.08.2019).

50 Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-ХІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.08.2019).

51 Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

52 Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи: Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

53 Прокопенко В. Забезпечення: поняття, види та основні правила бухобліку. URL: <https://interbuh.com.ua/documents/oneanalytics>.

54 Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. за № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/v0433201-13/conv>.

55 Зобов'язання: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

